

Често постављана питања у вези трансфузије крви

health

Serbian Март 2012

Шта се прво дешава?

Прво ваш доктор треба да изда формулар којим вас упућује на анализу крви (blood test) да би се утврдила крвна група и да се пронађе која су антитела присутна у вашој крви. Антитела су протеини које сви имамо и који циркулишу у крви. Сестра ће вам узети малу количину крви да би се установила крвна група.

Сестра ће вас питати за име и за датум рођења. Она (или 'он' ако је болничар) може такође да вас пита да спелујете име, да би име на узорку крви било правилно написано. Може се десити да други пацијенти имају име слично вашем и да чак имају исти датум рођења. Макар и да вас особље познаје, тачна идентификација је важан корак за вашу безбедност и то је корак који не сме да се изостави. Узорак ће се анализирати у лабораторији од стране медицинског лаборанта и то је важан део за безбедну трансфузију крви. Од тога који су протеини (антитела) нађени у вашој крви, зависиће и време потребно за анализу.

Ви можете имати О, А, В, или АВ крвну групу. Ви такође можете имати позитиван или негативан резус фактор. Када се то утврди, ваша крв се такође тестира на друга антитела да би се упоредила са крвљу даваоца. То не значи да ћете ви обавезно примити крв али постоји могућност да хоћете - и у том случају одговарајућа крв ће бити тестирана и спремна за вас. Због тога треба да доктору поставите сва питања која имате, као: због чега вам може бити потребна крв и који је ризик од трансфузије крви - тако да будете припремљени. Погледајте памфлет 'Patient information brochure - blood transfusion' (Информативна брошура за пацијенте – трансфузија крви), за списак питања на која бисте желели одговоре у циљу обезбеђивања довољних информација.

Ако имате верске, физичке или друге разлоге да не прихватите трансфузију крви, обавестите свог доктора.

Због чега ми је потребна трансфузија?

Немојте се плашити да питате због чега вам је потребна трансфузија. Ваш доктор вам може рећи због чега вам је потребна трансфузија крви и која врста крвног продукта вам је потребна.

Неки уобичајени разлози за трансфузију су:

- несрећан случај или већи оперативни захват при чему сте изгубили извесну количину крви
- операција при којој сте изгубили извесну количину крви
- болест која утиче на то шта се дешава са крвним зрнцима
- третман у лечењу рака који утиче на то како ваш организам производи крвна зрнца
- губитак крви због неке друге болести или стања.

Тип крвног продукта који вам је потребан, зависиће од ваше болести или стања.

Када ћу примити крв?

Има много фактора од којих зависи колико дуго ће бити потребно да чекате од момента када је доктор одредио трансфузију. То укључује:

- колико дуго ће бити потребно да се уради анализа крви у лабораторији, а то зависи од тога шта је нађено у вашој крви (нпр. која антитела)
- одакле крв треба да стигне, да ли болница има у резерви крв која одговара вашој крви.

Важно је да знате да ако вам је хитно потребна крв јер сте у животной опасности, постоји начин да се крв која вама одговара добава за трансфузију без кашњења.

Како ми се даје крв?

Две сестре ће проверити крвни продукт поред вашег кревета, тако што ће вас поново питати да кажете своје име и датум рођења. Због тога што има пуно људи са сличним именом и истим датумом рођења, сви детаљи морају да се слажу или се крвни продукт не може употребити. Чак и да вас особље зна, ова провера је због ваше безбедности и мора да се уради.

Налепнице на паковању крвног продукта такође ће се проверити у односу на детаље на траци око ваше руке (ручног зглоба) као и у односу на пропратни папир са подацима уз кесу са крвљу. Крв ће вам се дати у вену, кроз иглу прикачену на црево повезано са кесом са крвљу, другим речима – интравенозном инфузијом (IV).

Колико дуго све то траје?

За црвена крвна зрнца обично је потребно два до три сата по јединици дозе, за тромбоците обично 20 до 30 минута по јединици дозе, и за плазму такође 20 до 30 минута по јединици дозе. То се може дати толико брзо, колико се може безбедно примати, али не дуже од четири сата због тога што после тог периода постоји увећан ризик од реакције на трансфузију. После четири сата доза мора бити примљена и, ако вам је потребно још крви, даје се друга доза.

Како ћу се осећати док траје трансфузија?

Као и са свим медицинским третманима, постоје извесни нежељени ефекти који се могу догодити у току или после трансфузије крви/крвног продукта.

Може се догодити следеће:

- напади врућине или грознице
- осип, копривњача
- мучнина, повраћање
- помањкање даха
- крв у мокраћи
- бол у леђима
- лагана несвестица или вртоглавица

Сестра ће пажљиво пратити ваше стање током трансфузије – измериће вам температуру, пулс и крвни притисак пре него што се отпочне с трансфузијом и неколико пута у току трансфузије. Ако се у било ком тренутку не осећате добро, обавестите сестру чак и да је она (или он) управо од вас отишла. У било ком тренутку у току трансфузије обавезно питајте сестру или доктора ако вам је потребно више информација. Ако желите више информација, прочитајте материјал *Blood transfusion: Have all your questions been answered?* (Трансфузија крви: Да ли је одговорено на сва ваша питања?).